

VERSLAG

Achtentwintigste bijeenkomst Nationaal Comité advies dierproevenbeleid

d.d. 21-07-2017

Opening en vaststelling agenda

Alle leden zijn aanwezig. Tevens zijn de algemeen secretaris en drie medewerkers van het NCad aanwezig.

Mededelingen

Werkzaamheden en bijeenkomsten die eventueel kunnen raken aan de werkzaamheden binnen het NCad

Ter informatie benoemen de leden in elke vergadering, aan welke (wetenschappelijke) bijeenkomsten zij een bijdrage hebben geleverd en de komende weken zullen gaan leveren. Verder wordt stilgestaan bij eventuele nieuwe functies. Het gaat met name om activiteiten die als vermeend belangen verstrengelend kunnen worden opgevat.

Pieter Roelfsema geeft aan op verzoek van patiëntenverenigingen een bezoek te hebben gebracht aan Tweede Kamer lid De Groot (D'66). Tevens deelt hij mede dat OC&W een bezoek heeft gebracht bij het NIN. Hij is sinds kort lid van CAR (Care for Animals in Research), een organisatie opererend vanuit de VS.

Wim de Leeuw geeft aan vanuit zijn aanstelling bij Universiteit Utrecht en UMC Utrecht bezoek te hebben gehad van Tweede Kamer lid Wassenberg (PvdD).

Geen van deze activiteiten wordt beschouwd als 'conflict of interest'

Terugkoppeling IvD bijeenkomst

Het voor dat onderwerp verantwoordelijke NCad lid geeft een terugkoppeling van het overleg met het IvD-Platform op 8 juli jl. Ten minste tweemaal per jaar zal het NCad een dergelijk overleg hebben met het IvD-Platform om afspraken te maken over kennis delen; het volgende overleg is ook al ingepland. Op 7 november (voorafgaand aan het BV-congres De Biotechnische Dagen) zal het IvD-Platform in samenwerking met het NCad een bijeenkomst organiseren voor de Nederlandse IvD's. Op een later tijdstip zal de invulling van die bijeenkomst nader worden besproken.

Tijdens het overleg op 8 juli is verder gesproken over lopende activiteiten, de manier waarop IvD's die nog niet lid zijn van het IvD-Platform alsnog uitgenodigd kunnen worden om via dit platform kennis te delen, communicatie tussen NCad en het veld, en de vertraagde publicatie van bestaande CoP's op de website van de Biotechnische Vereniging. Er zijn concrete afspraken gemaakt over vervolgtacties.

Rondetafelgesprek/hoorzitting Tweede Kamer 14 september 14.00-17.00 uur 'ontwikkeling van proefdiervrije onderzoeksmethoden'

Op 14 september vindt een ronde tafel gesprek plaats waarvoor de vicevoorzitter is uitgenodigd als vertegenwoordiger van het NCad. Omwille van beschikbaarheid

zal de voorzitter, Herman Koëter het NCad vertegenwoordigen. Enkele van de overige leden van het NCad zijn ook uitgenodigd, maar dan vanuit andere functies. Elk van de aan de ronde tafel deelnemende organisaties krijgt enkele minuten spreektijd. Het secretariaat doet suggesties ter voorbereiding van het gesprek.

Datum
juli 2017

Teenknip

Vanuit het ministerie van Economische Zaken zou een vraag verwacht kunnen worden over het gebruik van de teenknip ter identificatie en genotypering van knaagdieren. Het NCad is van mening dat er al veel documentatie over dit onderwerp beschikbaar is. Daaruit blijkt dat er alternatieven zijn, maar het lijkt onvoldoende bewezen of deze vanuit dierenwelzijnsoogpunt beter zijn dan de teenknip. Het NCad stelt dat deze problematiek op verschillende manieren te benaderen is. Tot nu toe is dat vanuit technisch oogpunt gebeurd. De problematiek kan echter ook vanuit moreel perspectief worden benaderd, waarbij onder meer gekeken wordt naar de mate van aantasting van de integriteit van het individuele dier.

Het NCad wacht de eventuele adviesaanvraag van het ministerie af.

Actielijst

Synthesis of Evidence

Het verantwoordelijke NCad lid doet verslag. Het eindproduct van de ingestelde internationale werkgroep zal zoals eerder vermeld een artikel worden voor een relevant wetenschappelijk tijdschrift. Er zal bekeken worden of er voldoende deelnemers uit de werkgroep naar het wereldcongres in Seattle gaan zodat daar een bijeenkomst kan worden georganiseerd om het concept artikel te bespreken. Gestreefd wordt om een concept artikel in september tijdens de NCad vergadering te bespreken.

Verslag vorige bijeenkomst

Het verslag wordt met enkele aanpassingen goedgekeurd en vastgesteld.

Advies Deprivatie

Het verantwoordelijk NCad lid geeft een toelichting over het voorliggende document. Het ontvangen commentaar van de NCad leden is daarin zoveel mogelijk verwerkt. Ook zijn de werkgroepleden op bepaalde punten gevraagd aanvullende input te leveren. Daarnaast zijn enkele experts uit het buitenland geconsulteerd met betrekking op de praktijken aldaar.

De leden geven tijdens de vergadering hun belangrijkste commentaar, dat tevens in meer uitgebreide vorm schriftelijk zal worden opgestuurd. In een volgende versie van het advies zal gemarkeerd worden wat is gewijzigd, waarna er nog een schriftelijke ronde volgt. Gestreefd wordt het advies in de septembervergadering vast te stellen.

Advies Dieren in voorraad gedood deel II

Het verantwoordelijk NCad lid geeft een toelichting over het voorliggende document. De leden geven tijdens de vergadering hun belangrijkste punten

commentaar, dat tevens in meer uitgebreide vorm schriftelijk zal worden opgestuurd. Het aangepaste advies is nu beter leesbaar voor degenen die geen expert zijn op het gebied van genetische modificaties bij dieren. De NCad leden zijn van mening dat in het advies meer expliciet dient te worden weergegeven waar een vermindering maar tevens waar een toename te verwachten is van het aantal dieren dat in voorraad wordt gedood. Dit is een belangrijk aspect waar de staatssecretaris op gewezen dient te worden. Ook dient duidelijker in het advies het spanningsveld te worden beschreven tussen enerzijds de wens tot vermindering van het aantal dieren dat in voorraad wordt gedood en anderzijds de wetenschappelijke mogelijkheden die door de nieuwe methoden kunnen worden gecreëerd en de impact daarvan op de samenleving. Het advies zal naar aanleiding van de discussie worden aangepast en komt terug in de volgende vergadering.

Datum
juli 2017

Voortgang Streefbeelden dierproefvrije innovatie

i. Terugblik congres 27 juni

Ten algemene wordt het congres als een constructieve bijeenkomst ervaren, ofschoon sommige deelnemers ook teleurgesteld waren, met name omdat er geen programma outline kon worden gepresenteerd en geen duidelijke doeleinden werden benoemd. Doel van de bijeenkomst was een kick-off voor de diverse programma doeleinden en met name het opstellen van streefbeelden voor proefdiervrije innovaties in verschillende domeinen van onderzoek te organiseren. Vanuit het secretariaat wordt aangegeven tevreden te zijn met de oogst van de streefbeelden workshops.

ii. Bespreking samenwerking KNAW

De algemeen secretaris geeft aan dat er een gesprek met de KNAW heeft plaatsgevonden over de invulling van de opdracht vanuit het ministerie van OC&W en het ministerie van EZ betreffende de streefbeelden. De KNAW zal een pilot van streefbeelden met betrekking tot het fundamenteel wetenschappelijk onderzoek bij onderzoek betreffende het centraal zenuwstelsel verder vorm gaan geven. Dit zal via de voor de KNAW gebruikelijke werkwijze plaatsvinden; middels het samenstellen van een commissie waarin experts vanuit en eventueel buiten de KNAW deelnemen. Het toegepast en omzettinggericht onderzoek raakt weliswaar nauw aan het fundamenteel wetenschappelijk, maar daar zal de KNAW zich vooralsnog niet op richten.

iii. Input kerngroep

De voorzitter en de algemeen secretaris geven een terugblik van de kerngroep bijeenkomst die op 20 juli heeft plaatsgevonden. Er is daar met een goed gevoel terug gekeken op het congres. De kerngroep zal worden uitgebreid met een tweetal leden. Er zal bekeken worden op welke wijze invulling gegeven dient te worden aan een internationale bijeenkomst in navolging van het congres.

iv. Bespreking follow up; Europese bijeenkomst

In september vindt het vijf-landen-overleg plaats over dierenwelzijn. Daarbij zal het secretariaat van het NCad aansluiten om te polsen of er belangstelling bestaat een dergelijk overleg ook op te zetten met betrekking tot proefdieren. Tevens zal, in navolging van het advies 'Transitie naar proefdiervrij onderzoek' zowel vanuit beleid als vanuit het secretariaat bekeken worden hoe het onderwerp

proefdiervrije innovaties breder benaderd kan worden dan nu het geval is, bijvoorbeeld via het innovatiebeleid. Er zal onderzocht worden welke landen op die gebieden koploper zijn en of zij zich al hebben verenigd.

Datum
juli 2017

v. Meeting voorzitter in Zweden met MPs en de nationale Dierenbescherming
De voorzitter geeft aan op uitnodiging deel te hebben genomen aan de politieke week in Zweden. Dit is een week, juist vóór het politieke reces, waarbij alle politieke partijen en belangengroepen aanwezig en op informele wijze veel uiteenlopende thema's met elkaar bespreken. De NCad voorzitter was spreker (de enige) in een seminar met als thema: kunnen wij aansluiten bij het Nederlandse advies Transitie naar proefdiervrij onderzoek.

W.v.t.t.k.

Twee leden zullen niet aanwezig zijn tijdens de vergadering in september